

## **EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 15/2008 rd**

**Regeringens proposition med förslag om godkännande av Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen**

*Till utrikesutskottet*

### **INLEDNING**

#### ***Remiss***

Riksdagen remitterade den 16 april 2008 en proposition med förslag om godkännande av Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen (RP 23/2008 rd) till utrikesutskottet för beredning. Stora utskottet och grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till utrikesutskottet. De övriga fackutskotten be-

redde möjlighet att lämna utlåtande till utrikesutskottet senast den 9 maj 2008.

#### ***Sakkunniga***

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Päivi Kaukoranta, utrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Antti Riivari, arbets- och näringsministeriet.

### **UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN**

#### ***Motivering***

De bestämmelser som gäller ekonomiutskottets ansvarsområde är i det stora hela desamma om man jämför Lissabonfördraget med fördraget om upprättande av en konstitution för Europa (nedan "det konstitutionella fördraget"), som ekonomiutskottet för sin del varit berett att godkänna (EkUU 24/2006 rd).

I sina utlåtanden om det konstitutionella fördraget (EkUU 11/2006 rd och EkUU 24/2006 rd)

såg utskottet särskilt på fördragets bestämmelser om inre marknaden, energi, handelspolitik, tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och konsumentskydd. De största ändringarna i Lissabonfördraget i förhållande till det konstitutionella fördraget gäller närmast bestämmelserna om energisektorn och tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. I övrigt har vissa tekniska justeringar gjorts.

### *Energi*

I fråga om energisektorn innehåller Lissabonfördraget i likhet med det konstitutionella fördraget en ny rättslig grund för energipolitiken (artikel 176a i EUF-fördraget). En förändring i förhållande till det konstitutionella fördraget är att där nämns en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna och främjandet av sammankopplade energinät. Regeringen anser att tillägget inte ändrar området för unionens befogenhet eller nuvarande praxis, eftersom motsvarande åtgärder redan nu har antagits utifrån andra rättsliga grunder. En förklaring (nr 35) anknyter till artikeln, och enligt den anser regeringskonferensen att artikel 176a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) inte påverkar medlemsstaternas rätt att vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa sin energiförsörjning. I fråga om åtgärder som eventuellt kan påverka den inre marknads funktion ska en medlemsstat i enlighet med artikel 297 samråda med de andra medlemsstaterna. En ändring som gäller energisektorn finns också i artikel 100.1 i EUF-fördraget, som gäller ekonomiska störningar. Punkten har kompletterats med en hänvisning till en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna och energiområdet nämns särskilt när det gäller försörjningsproblem i fråga om vissa varor. Det har inte gjorts någon närmare analys av de nya bestämmelsernas eventuella effekter.

Ekonomiutskottet noterar att ändringarna lyfter fram hur viktigt det är att se till att energisektorn fungerar i hela EU. Tilläggen återspeglar också de störningar som förekommit i leveranserna och behovet att gemensamt se till att alla medlemsländer har tillräcklig tillgång till energi. Men energibestämmelserna begränsar inte heller den nationella bestämmanderätten när det gäller att trygga energitillgången. Medlemsländerna har fortfarande rätt att själva bestämma villkoren för att utnyttja sina energikällor, välja mellan olika energikällor och bestämma energiförsörjningens allmänna struktur. Även den nämnda förklaringen understryker detta.

Det är svårt att fullt ut bedöma vad tilläggen kommer att innebära i praktiken. Utskottet anser i enlighet med sina tidigare ställningstaganden

att trots att varje medlemsstat själv fortsatt ska ha huvudansvaret för den nationella leveranssäkerheten när det gäller energi, utesluter detta inte eventuella gemensamma åtgärder från EU:s sida i syfte att trygga den inre marknads funktion. Därför menar utskottet att bestämmelserna om energi kan godkännas. Precis som i sina tidigare utlåtanden pekar utskottet dessutom på regeringens tolkning när det gäller deponeringen av kärnavfall. De nya bestämmelserna skapar inte någon rättslig grund som skulle kunna förplikta Finland att avstå från sin lagstiftning som förbjuder bearbetning, upplagring och slutförvar av utländskt kärnavfall i Finland. Det är ytterst viktigt att den nationella beslutanderätten kvarstår i denna fråga, menar utskottet.

### *Tjänster av allmänt ekonomiskt intresse*

De grundläggande bestämmelserna om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse motsvarar bestämmelserna i det konstitutionella fördraget. Regleringen gäller sådana till sin natur ekonomiska tjänster som det allmänna har lagt fast särskilda krav för exempelvis av regionala eller sociala hänsyn. Artikel 16 i EUF-fördraget innehåller en uttrycklig rättslig grund med stöd av vilken unionen genom förordning kan fastställa principerna för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse samt de ekonomiska och finansiella villkoren för dem. Detta begränsar ändå inte medlemsstaternas befogenheter att tillhandahålla, beställa och finansiera sådana tjänster i överensstämmelse med fördragen. I enlighet med de preciseringsåtgärder som införs genom Lissabonfördraget tillämpas bestämmelserna i fördragen endast i den mån tillämpningen inte rättsligt eller i praktiken hindrar att företag av anförtröts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse fullgör de särskilda uppgifter som tilldelats dem. Det finns också ett nytt protokoll om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som avser att precisera reglerna. Där anger man närmare vad som är unionens gemensamma värden i fråga om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. I protokollet sägs vidare att bestämmelserna i fördragen inte på något sätt ska påverka medlemsstaternas behörighet att tillhandahålla, be-

ställa och organisera tjänster av allmänt intresse som inte är av ekonomisk art.

Ekonomiutskottet har i sina tidigare utlåtanden varit i viss mån kritiskt inställt till den föreslagna definitionen av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, eftersom den ger stort utrymme för olika tolkningar. Lissabonfördraget innebär ingen märkbar förändring i detta avseende. Med beaktande av hur känslig sektorn i fråga är måste det uppnådda förhandlingsresultatet ändå anses vara rimligt.

Därför anser ekonomiutskottet utifrån en samlad bedömning av sektorsregleringen att Lissabonfördraget kan godkännas i de delar som gäller utskottets ansvarsområde.

#### *Utlåtande*

Ekonomiutskottet anser

*att utrikesutskottet bör beakta vad som sägs ovan.*

Helsingfors den 9 maj 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd  
medl. Janina Andersson /gröna  
Hannu Hoskonen /cent  
Harri Jaskari /saml  
Anne Kalmari /cent  
Matti Kangas /vänst  
Toimi Kankaanniemi /kd

Miapetra Kumpula-Natri /sd  
Jouko Laxell /saml  
Eero Lehti /saml  
Marjo Matikainen-Kallström /saml  
Petteri Orpo /saml  
Markku Uusipaavalniemi /cent  
Ulla-Maj Wideroos /sv.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.

## AVVIKANDE MENING

### *Motivering*

Efter en mycket begränsad sakkunnigutfrågning har ekonomiutskottet nöjt sig med regeringens motivering till EU:s ändringsfördrag, dvs. Lissabonfördraget. Fördraget är mycket rörigt och innebär en märkbar förändring av unionens struktur och beslutsprocesser, omfattningen på unionens behörighet och förhållandet mellan medlemsländerna. Dessa förändringar är inte enbart positiva. De påverkar också frågor inom ekonomiutskottets ansvarsområde.

Det största problemet med innehållet i Lissabonfördraget är att flera viktiga bestämmelser är oklara. Detta leder till att antalet meningsskiljaktigheter kommer att öka och att den slutliga beslutanderätten, som borde ligga i händerna på demokratiskt valda organ, överförs till EU-domstolen. Ett sådant övernationellt juristvälde kan inte anses vara acceptabelt. De oklara frågorna inom ekonomiutskottets ansvarsområde gäller bl.a. tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, pengaspel och delvis också arbetspensionsordningar. Viktiga områden blir oskäligt underställda EU:s handelspolitik. I fråga om bearbetning, upplagring och slutförvar av kärnavfall från utlandet förlitar sig utskottet i sitt utlåtande helt enkelt bara på regeringens tolkning av oklara bestämmelser. Detta är inte acceptabelt.

Europeiska unionen bör utvecklas så att den koncentrerar sig på de frågor där det är viktigt och nödvändigt med övernationellt, europeiskt samarbete och beslutsfattande. Sådana områden är bland annat klimat-, energi- och miljöpolitik, forsknings- och utvecklingspolitik, bekämpning av den internationella brottsligheten, globala utvecklingsfrågor och, i viss mån, handelspolitik. Lissabonfördraget låter EU-administrationen svälla ut med nya strukturer och överför beslutanderätten till unionen på flera nya områden. Den lämpligaste beslutsnivån för de flesta av unionens verksamhetsområden — både nuvarande och nya — är den nationella nivån i enlighet med subsidiaritetsprincipen.

Vi anser att ett nytt fördrag måste förhandlas fram för EU, och då ska unionen i enlighet med principerna ovan utvecklas i riktning mot en samarbetsorganisation som stärker Europas välfärd och säkerhet.

### *Ståndpunkt*

Vi föreslår därför

*att utrikesutskottet beaktar vad som sägs ovan.*

Helsingfors den 9 maj 2008

Toimi Kankaanniemi /kd  
Matti Kangas /vänst